

ที่ อบ ๐๐๑๙/ ๑ ๕๖๐

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี
ถนนแจ้งสนิท อบ ๓๔๐๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง บทสนทนาทางโซเชียลมีเดียจะถือว่า “มีหลักฐานเป็นหนังสือ” ได้หรือไม่
เรียน พัฒนาการอำเภอ ทุกอำเภอ
สิ่งที่ส่งมาด้วย บทความ

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้รับแจ้งจากกรมการพัฒนาชุมชน เรื่อง บทสนทนาทางโซเชียลมีเดียจะถือว่า “มีหลักฐานเป็นหนังสือ” ได้หรือไม่ โดยสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ได้ดำเนินการจัดทำและเรียบเรียงความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมาย คำพิพากษา ข้อสังเกต ข้อควรระมัดระวังเกี่ยวกับการทำนิติกรรม และในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเป็นความรู้และถือเป็นข้อปฏิบัติ

ในการนี้ จึงขอให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามโอกาสและช่องทางต่างๆ ตามที่เห็นสมควรต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดบทความ ได้ที่เว็บไซต์ www.womenfund.in.th หัวข้อ “สื่อเผยแพร่” รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายคมกริช ชินชนะ)
พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มงานประสานและสนับสนุนการบริหารงานพัฒนาชุมชน

โทร. ๐ - ๔๕๓๔ - ๔๖๒๘

โทรสาร ๐ - ๔๕๓๔ - ๔๖๒๘

บทสนทนาทางโซเชียลมีเดียจะถือว่า “มีหลักฐานเป็นหนังสือ” ได้หรือไม่

การกู้ยืมเงินเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมมนุษย์มาช้านาน ซึ่งการกู้ยืมเงินนั้นมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคแรก วางหลักไว้ว่า การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น หากมิได้มีหลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ หมายความว่า ถ้ามีการกู้ยืมเงินตั้งแต่สองพันกับอีกหนึ่งสตางค์ขึ้นไป ถ้าไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็ไม่สามารถฟ้องร้องเป็นคดีต่อกันได้ ซึ่งในทางปฏิบัติทั้งฝ่ายผู้กู้และผู้ให้กู้ก็นิยมทำหลักฐานในรูปแบบเอกสารที่เรียกว่า “สัญญากู้ยืมเงิน” กันอยู่เสมอ

แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต การติดต่อสื่อสารก็อาศัยเทคโนโลยีที่มีความสะดวก รวดเร็ว รวมถึงการทำธุรกรรมต่าง ๆ ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเก็บหลักฐานเป็นกระดาษ ก็เปลี่ยนมาเก็บด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การกู้ยืมเงินก็เช่นกัน มิได้มีเพียงการกู้ยืมเฉพาะหน้าแล้วทำสัญญากันเป็นเอกสารเท่านั้น แต่การกู้ยืมเงินสมัยใหม่ก็นิยมทำกันในรูปแบบสื่อสังคมออนไลน์ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ จึงเกิดคำถามขึ้นว่าการกู้ยืมเงินกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์สามารถใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมได้หรือไม่ เนื่องจากไม่มีปรากฏการลงลายมือชื่อผู้กู้ที่กฎหมายกำหนดเป็นสาระสำคัญในการฟ้องร้องดำเนินคดี ซึ่งในเรื่องนี้ก็ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มารองรับ ทำให้การกู้ยืมเงินกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ถ้าข้อความที่สนทนากันนั้นสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นการกู้ยืมเงินกันจริงก็ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงตามที่กฎหมายกำหนด และมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๕๗/๒๕๖๐ พิพากษาว่า ข้อความที่โจทก์ส่งถึงจำเลยทางเฟซบุ๊กมีใจความว่า “เงินทั้งหมด ๖๗๐,๐๐๐ บาท ไม่ต้องส่งคืนให้แล้ว ยกให้หมด...” การส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการสนทนาผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือเป็นกรส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาใช้บังคับ ซึ่งตามมาตรา ๗ วางหลักว่า ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมาตรา ๘ วางหลักว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๗ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ ถ้าได้จัดทำข้อความขึ้นเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้ โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือ ดังนั้น ข้อความที่โจทก์ส่งถึงจำเลยทางเฟซบุ๊ก แม้จะไม่มีกรลงลายมือชื่อโจทก์ก็ตาม แต่การส่งข้อความของโจทก์ทางเฟซบุ๊กจะปรากฏชื่อผู้ส่งด้วย และโจทก์ก็ยอมรับว่าได้ส่งข้อความทางเฟซบุ๊กถึงจำเลยจริง ข้อความการสนทนาจึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลยโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๓๔๐ แล้ว หนีตามสัญญากู้ยืมย่อมระงับ จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวเมื่อเทียบเคียงแล้วจะเห็นได้ว่าแม้ไม่ได้ลงลายมือชื่อทั้งฝ่ายผู้กู้และผู้ให้กู้ก็ตาม แต่บทสนทนามีข้อความปรากฏว่าผู้กู้ขอกู้ยืมเงินจากผู้ให้กู้เป็นจำนวนเงินที่แน่นอน มีการกำหนดเวลาชำระคืน จึงถือว่ามีหลักฐานเป็นหนังสือแล้ว

ดังนั้น แม้จะกู้ยืมเงินกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อมีการผิदनัดชำระหนี้ก็สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีกันได้ แต่ข้อความที่สื่อสารระหว่างกันนั้นต้องพิสูจน์ให้ได้ว่ามีกรระบุจำนวนเงินที่แน่นอน มีการกำหนดเวลาชำระคืน และลูกหนี้ยอมรับว่าจะใช้คืนเงินนั้นแล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะนำความรู้ที่ เป็นประโยชน์มานำเสนออีกครั้งในฉบับหน้า

นางสาวมธุรดา บุญเอก นิตกร
เรียบเรียง

นายธีระพล คูคีต ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย
ตรวจทาน